

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Західноукраїнський національний університет
Освітня програма	32944 Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

23.04.2024 р.

Справа № 0480/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Голуб Олександр Андрійович – головуючий,
Гасюк Іван Михайлович,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Максименко Надія Василівна,
Мудрак Олександр Васильович,
Погребняк Володимир Григорович,
Сірук Ірина Миколаївна,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Шандрук С. – представник ЗВО,
Бицюра Леонід Олексійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Західноукраїнський національний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32944
Назва ОП	Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Загалом цілі ОП чітко сформовані та відображають загальні тенденції місії та стратегії розвитку Західноукраїнському національному університету. Особливістю є наявність додаткових ФК (27- 30), ПРН (26-29). Унікальність програми полягає в її націленості на: підготовку фахівців, що вмітимуть приймати ефективні управлінські рішення у системі екологічного менеджменту. Місія та візія ЗУНУ фокусується на «Зелений університет», через модернізації та екологізацію інфраструктури.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Експертною групою підтверджено залучення зацікавлених сторін до перегляду та модернізації освітньої програми ОП «Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища » для здобувачів першого рівня вищої освіти Західноукраїнського національного університету.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ОП має чітко виражений регіональний та загальнонаціональний контекст. Галузеві особливості фокусуються у наповненні дисциплін та при формуванні варіативної складової ОП. Регіональний контекст враховувався при формуванні цілей і програмних результатів навчання освітньої програми у плані визначення пріоритетних напрямків розвитку регіону, враховуючи особливості ринку праці західного регіону України. На сьогодні існує перспективний ринок праці в регіоні й попит на фахівців екологічних спеціальностей.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Результати навчання програмним компетентностям корелюють з ПРН за ОП, що підтверджує матриця відповідності програмних компетентностей. Крім того, ЗВО запропонував ще 4 фахові компетентності на 4 програмних результатів навчання, які відображають особливість ОПП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

міст ОП "Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища" в частині обсягу навчального навантаження враховує вимоги ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та відповідного Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 10 Природничі науки спеціальності 101 Екологія (затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 № 1076) і складає 240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти становить 180 кредитів – 75%. На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відводиться 60 кредитів - 25%.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Змістовне наповнення ОП є достатньо структурованим. ОП «Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища» містить 180 кредитів ЄКТС обов'язкових компонент і 60 кредити ЄКТС вибіркових компонент. У цілому, набір обов'язкових компонент освітньої програми дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 101 "Екологія". Проте гаранту та проєктній групі потрібно усунути технічні помилки та неточності у НП, силабусах та РП. Наприклад, в навчальному плані назва ОК.29 "Геоінформаційні системи в екології", а в ОП ОК.29 " Геоінформаційні системи і технології"; ОК.25 в НП та ОП " Екологічний моніторинг та біоіндикація", а в силабусі "Екологічний моніторинг"; ОК.26 в НП та ОП "Екологічне нормування", а в силабусі ""Екологічне нормування та стандартизація"; ОК.33 в НП та ОП " Оцінка впливу на навколишнє середовище", а в силабусі "Оцінка впливу на довкілля". ГЕР рекомендує звернути увагу на назву ОП, де наявні дві складові "Екологічна безпека" та " Екологія та охорона навколишнього середовища". Саме тому рекомендуємо посилити природничу складову ОП для підготовки фахівців спеціальності 101 "Екологія", як й в розрізі ОК, так й в можливості вивчення напрямів ландшафтної екології, агроекології, екології біологічних екосистем і т.д.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

« Положенням про організацію освітнього процесу Західноукраїнському національному університеті» регламентує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти. На вибіркові компоненти в ОП виділено 60 кредити ЄКТС, що складає 25% від загального обсягу підготовки. Студенти мають можливість на сайті ЗВО та сторінці факультету ознайомитися із переліком вибіркових дисциплін. У Західноукраїнському національному університеті встановлена модель вибору дисциплін як професійного спрямування так і загальної підготовки, що дозволяє реалізувати право вільного вибору освітніх компонент для здобувача вищої освіти. Вибір ОК з блоку вільного вибору, здійснюється через розроблений єдиний електронний кабінет здобувача, в частині автоматизованого вибору дисциплін. Окрім права вибору освітніх компонентів, студенти також можуть, обирати самостійно тему наукових досліджень, місця проведення практик, тему та керівника наукової роботи.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка за ОП передбачає проведення переддипломної практикою обсягом 9 кредитів та тривалістю 6 тижнів. На сайті ЗВО наявна інформація про договори з підприємствами (Державна екологічна інспекція, Тернопільська державна сільськогосподарська станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України, Тернопільська філія державної установи "Інститутом охорони ґрунтів України", КП "Тернопілтводоканал". Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

ОК, що формують ОП "Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища", дозволяють здобувачам оволодіти комплексом соціальних/універсальних (soft skills) навичок. Зокрема цьому сприяє вивчення студентами дисциплін: ОК2 Історія та культура України, ОК4 Філософія, ОК5 Політологія, ОК6 Психологія професійної діяльності та інш. Сприяють набуттю соціальних навичок методи навчання, які застосовуються, зокрема: командні проєкти, евристичні

методи, метод діалогового спілкування, case-study та ін. Важливою формою розвитку лідерських якостей та уміння вирішувати конфлікти є реалізований проєкт університету студентське кураторство – коли старшокурсник стає порадиником для першокурсників. Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

ГЕР рекомендує проєктній групі та гаранту ОП ознайомитися з Професійним стандартом «Еколог», який затверджений Наказом Міністерства економіки України № 1111-22 від 04.05.2022 р.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Згідно з навчальним планом ОП загальний обсяг годин становить 7200/240 кредитів. Згідно навчального плану аудиторних годин (3241 год.) на лекції припадає 42,0% (1404 год.), на практичні заняття – 36,5% (1184 год.), лабораторні роботи – 3,7% (120 год.), тренінг, КПЗ – 11,1% (359 год.), індивідуальну роботу студента – 5,3% (174 год.). Переддипломна практика охоплює 270 год (9 кредитів), кваліфікаційна робота 180 год. (6 кредитів). Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію. Під час чергового перегляду ОПП завідувачу кафедри, гаранту ОПП, проєктній групі включити у підготовку здобувачів вищої освіти інших видів практик задля підвищення ефективності практичної складової підготовки та конкурентоздатності випускників. Зокрема рекомендовано включити навчальну практику "загально-екологічного напрямку" (1 курс 2 семестр), навчальну практику "ландшафтно-екологічного напрямку" (2 курс 4 семестр) та виробничу практику. Також потрібно залишити наявну переддипломну практику для здобувачів вищої освіти. Але галузева експертна рада ознайомилась з відповіддю гаранта ОП "Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища" ЗУНУ, де представлений проєкт ОП на 2024 рік. В даному проєкті враховані усі рекомендації ЕГ (навчальна ландшафтно-екологічна практика 3 кредити, виробнича практика 3 кредити, переддипломна практика 9 кредитів).
https://www.wunu.edu.ua/opp/2024_proect_opp/bakalavr/101_Ekol_bexpeka_ohor_navkol_ser_proekt_bak_2024.pdf

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка за дуальною формою навчання в межах ОП не здійснюється. Але запровадження дуальної освіти є одним із першочергових завдань освітньої діяльності ЗВО в найближчій перспективі.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В університеті сформовано комплекс документів, які є у вільному доступі, що регулюють порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. На даній освітній програмі є приклади академічної мобільності серед здобувачів.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Питання неформальної освіти у ЗВО врегульовані документом «Положенням про неформальну та інформальну освіту здобувачів вищої освіти в ЗУНУ». Студенти проінформовані про можливості врахування їх неформальної освіти при визнанні результатів навчання, прикладів перезарахування результатів, що отримані в неформальному/інформальному навчанні не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію. Реалізації студентоцентрованого підходу при навчанні на ОП сприяє можливість вибору тем та керівників кваліфікаційної роботи, бази практик, вибіркового дисциплін. Відповідає вимогам до змісту підкритерію 4.1.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Надання учасникам освітнього процесу інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК здійснюється НПП своєчасно на перших заняттях на початку семестру. Інформування щодо цих питань у режимі on-line реалізується за допомогою сайту ЗВО. На сайті Навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури у вільному доступі представлені силабуси, робочі програми обов'язкових та вибіркового ОК та методичні вказівки до виконання курсових і кваліфікаційної роботи і програма переддипломної практики, що викладаються і виконуються в поточному навчальному році.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Здобувачі беруть участь у тренінгах, залучаються до наукових досліджень, конференцій, гуртків. Студенти залучені до збору інформації для виконання науково-дослідної теми «Екологічна, соціальна та енергетична модернізація розвитку сільських територіальних громад», яку виконує кафедра екології та охорони здоров'я (№ ДР 0122U000624). В рамках реалізації проєкту з енергетичної модернізації розвитку громад на дослідних полях Університету разом з кафедрою агробіотехнологій закладено навчальні демополігони енергетичних культур (верба енергетична, тополя швидкоростуча, міскантус, світчграс), що передбачає підвищення рівнів енергетичної і екологічної безпеки розвитку, перехід на альтернативні джерела енергії та зменшення сукупного карбонового сліду у нашому регіоні.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Викладачі оновлюють зміст ОК з використанням інформації, яку вони отримують в результаті здійснення власних наукових досліджень, стажувань, тощо. Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

У ЗУНУ створена дієва система інтернаціоналізації діяльності ЗВО, яка базується на Стратегіях міжнародної діяльності ЗУНУ та інтернаціоналізації ЗУНУ. Налагоджено співпрацю з університетами Польщі (Державний університет ім. Ш. Шимоновича, Вроцлавський економічний та Вармінсько-Мазурський університети), Батумським університетом ім. Ш. Руставелі (Грузія). Міжнародна співпраця реалізується на основі укладених договорів про співпрацю між університетом та закордонними освітніми та науковими установами. На цій освітній програмі студентка 2 курсу скористалась можливостями академічної мобільності за програмою Еразмус+ у Гданському університеті. Позитивною практикою на ОП "Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища" є участь в освітньому процесі закордонних гостей лекцій. Викладачі поглиблюють процеси інтернаціоналізації відносин і налагоджують взаємини з зарубіжними партнерами. Л. Бицюра стажувався в Центрі міжнародного співробітництва «МАШАВ» МЗС Ізраїлю. В. Файфура навчався у TÜV Thüringen Ukraine, Є. Кривохижа у 2022 р. стажувався в «Center for Innovation, Technical and Natural Knowledge Transfer University of Rzeszow», О. Бондар пройшов науково-педагогічне стажування у Куявському університеті (Польща).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Відповідність підкритерію повністю підтверджено

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Зальні правила проведення контрольних заходів та інші аспекти пов'язані з цим процесом дійсно унормовані низкою положень ЗВО.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності унормовані низкою положень ЗВО. ЕГ переконалась, що Здобувачі вищої освіти обізнані щодо поняття «академічна доброчесність» та важливість дотримання її принципів, а також окреслили механізми реагування на випадки прояву академічної недоброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

ГЕР погоджується з думкою ЕГ, що в цілому академічна та/або професійна кваліфікація викладачів групи забезпечення ОПП відповідає цілям та ПРН, що дозволяє зробити висновок про спроможність НПП забезпечити реалізацію ОПП. Але у зведеній інформації про викладачів, які викладають ОК на ОП "Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища", не було підкріплено інформації стосовно відповідності за ОК 15. "Ґрунтознавство", ОК 16 "Гідрологія", ОК " Метеорологія та кліматологія", ОК 18 "Загальна екологія", ОК 19 "Методи та інструменти екологічної діагностики", ОК.30 " Управління і поведження з відходами", ОК.31 " Екологічна політика". Натомість, додатково було надано інформацію про ОК ("Урбоекологія", Стратегічна екологічна оцінка", " Екологічне управління", "Проектування природоохоронних споруд та заходів", "Теорія ймовірності й математична статистика", навчальна практика " Елементи дуальної освіти") які наявні в ОП 2022 року. Також варто звернути увагу на те, що патенти на корисну модель №141809, № 1141872, №148072, №148073 не діють <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/simple/> .

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедура конкурсного добору викладачів є чіткою, зрозумілою й прозорою. При доборі викладачів враховується інформація про відповідність їх доробку критеріям активності викладача. За формалізацією процедур, зміст відповідає вимогам підкритерію.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО декларує залучення до організації та реалізації освітнього процесу роботодавців. На підтвердження цього наведено низку укладених договорів про співпрацю. Роботодавці долучаються до тематичних зустрічей, відкритий лекцій, розширених засідань з перегляду ОП та до складу екзаменаційної комісії.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Відповідність критерію підтверджено. До проведення аудиторних занять залучаються роботодавці та практики. Зокрема комерційний директор ТОВ «Пивоварня «Опілля» провів заняття з ОК «Системи екологічного менеджменту», директор Центру підвищення кваліфікації працівників водного господарства України проводив офлайн тренінги на тему «Управління відходами»

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Викладачі, що забезпечують підготовку за ОП, постійно проходять підвищення кваліфікації та стажування, що підтверджено відповідними сертифікатами.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників регламентується відповідною нормативною базою в ЗВО: Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію 6.6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ОП відповідає вимогам до змісту підкритерію 7.1.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію. Освітнє середовище дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів через вільний доступ до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, а також наявності потужної матеріально-технічної бази. Навчально-методичні матеріали доступні здобувачам вищої освіти в системі дистанційного навчання Moodle. На кафедрі екології та охорони здоров'я у 2023 р. створена навчальна лабораторія хімічного аналізу та досліджень навколишнього середовища, в якій є прилади і спорядження для лабораторних і польових досліджень. У структурі Університету функціонує навчально-науковий центр сталого енергетичного розвитку та кліматичної безпеки.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Служби, що відповідають за безпечність освітнього середовища: відділ охорони праці, служби з питань надзвичайних ситуацій й пожежної безпеки проводять здобувачам інструктування щодо дотримання правил техніки безпеки у приміщеннях. У разі повітряної тривоги студенти можуть скористатися укриття в ЗВО; для надання психологічної підтримки працює психологічна служба. Здобувачі мають можливість звернутись в медпункт. Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У здобувачів є можливість скористатись освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою забезпечується шляхом комунікацій з викладачами, керівництвом кафедри, деканатом, керівництвом факультету, дистанційним спілкуванням у соціальних мережах, мобільних месенджерах. В ЗВО діє електронна скринька довіри. У разі виникнення нагальних питань або ситуацій, що потребують миттєвого вирішення є можливість звернутися до студентського самоврядування ЗУНУ.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Особи з особливими потребами можуть навчатися на ОПП дистанційно, використовуючи можливості порталу Moodle або за індивідуальним графіком, що має бути затверджений. Наразі є пандуси у корпусах. За даною ОП не проходили навчання здобувачі з особливими потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

За період реалізації ОПП випадків звернень щодо вирішення конфліктних ситуацій, в тому числі, пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією, зафіксовано не було. Процедура врегулювання конфліктних ситуацій чітка і зрозуміла усім учасникам освітнього процесу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію 8.1.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі самостійно або через органи самоврядування можуть запропонувати зміни до ОП, а також шляхом усного та анкетного опитування. Під час зустрічі здобувачі підтвердили факт проведення анкетувань. Крім того студенти беруть участь через у розширених засіданнях кафедри екології та охорони здоров'я. Для розширення індивідуальної освітньої траєкторії Н. Петришин, О. Василика, І. Пархоми запропонували оптимізувати механізм вибору вибіркових дисциплін.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці залучаються до періодичного перегляду ОП, змістового оновлення та інших процедур забезпечення її якості. Пропозиції, внесені роботодавцями, враховуються впродовж усього періоду підготовки фахівців. Зокрема, до процесу перегляду ОПП у 2023 р. залучались О. Боднар (д.б.н., професор ТНПУ), Е. Ференц (заступник голови Тернопільської РВА), Р. Нитка (начальник ДЕІ в Тернопільській області), І. П'ятківський (заст. начальника управління ЕПР Тернопільської ОВА), О. Софінська (директор ТОЦ з гідрометеорології). За ініціативи І. П'ятківського і голів громад введено до ОП диципліну "Управління і поведження з відходами". Професор О. Боднар наголосила на необхідності посилення природничої складової підготовки, що було враховано разом з рекомендаціями попередньої акредитаційної експертизи. О. Софінська обґрунтувала доцільність вивчення дисципліни "Метеорологія та кліматологія", що дуже актуально в контексті глобальних кліматичних змін. Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію 8.3.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

На здійснення моніторингу кар'єрного поступу та траєкторій працевлаштування випускників зорієнтована створена у ЗУНУ система зв'язків із випускниками яка включає в себе збір та аналіз інформації про професійну діяльність випускників. В університеті проводяться різні заходи (Дні факультету, Дні відкритих дверей, різноманітні форуми, круглі столи, ярмарки вакансій тощо), на які запрошуються випускники різних років, що працюють за фахом. Проте проаналізувавши ВС ЗВО та звіт ЕГ конкретних пропозицій від випускників не було. Також у вкладці "Відомості про працевлаштування випускників Навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури" відсутня інформація щодо траєкторії працевлаштування випускників спеціальності 101 "Екологія".

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система забезпечення якості вищої освіти ЗУНУ на виявлені у ході моніторингу недоліки в ОП " Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища ". Якість реалізації компонентів ОПП перевіряється під час проведення моніторингу контенту ОК з боку відповідних відділів. Перевірка якості набутих знань і навичок серед здобувачів освіти за ОП проводиться під час сесій, результати яких систематично обговорюються на засіданнях кафедр. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про належний рівень засвоєння результатів навчання за відповідними

ОК. За період функціонування ОП проводилися систематичні планові перевірки, в тому числі працівниками Навчально-наукового центру моніторингу якості освіти та методичної роботи ЗУНУ. Працівниками навчально-наукового центру моніторингу якості освіти та методичної роботи здійснюють внутрішній аудит відповідності ОП.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Після попередньої експертизи було виправлено ряд недоліків, що підтверджує ЕГ.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В ЗУНУ створена потужна система "Адміністрація - гарант- викладачі- студенти та інші зацікавлені стейкхолдери освітнього процесу".

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Загалом, уся необхідна інформація про освітню програму (включаючи її цілі та очікувані результати навчання) оприлюднена на сайті ЗВО, водночас відсутня інформація про всі ОК діючих ОПП, в обсязі, достатньому для забезпечення можливості для потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на ОПП, а роботодавців - щодо цілей та змісту підготовки здобувачів ВО за ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Цілі ОП чітко сформовані та відображають загальні тенденції місії та стратегії розвитку Західноукраїнському національному університету. Рекомендуємо означити конкретні механізми співпраці зі стейкхолдерами з обговорення ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Змістовне наповнення ОП є достатньо структурованим. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 101 "Екологія". Проте гаранту та проєктній групі потрібно усунути неточності у ОП, НП, силабусах та РП. Під час чергового перегляду ОПП завідувачу кафедри, гаранту ОПП, проєктній групі включити у підготовку здобувачів вищої освіти інші види практик задля підвищення ефективності практичної складової підготовки та конкурентоздатності випускників. Зокрема рекомендовано включити навчальну практику "загально-екологічного напрямку" (1 курс 2 семестр), навчальну практику "ландшафтно-екологічного напрямку" (2 курс 4 семестр), виробничу практику та переддипломну практику. ГЕР ознайомила з відповіддю ЗВО, де представлений проєкт ОП на 2024 й враховано рекомендації ЕГ (навчальна ландшафтно-екологічна практика 3 кредити, виробнича практика 3 кредити, переддипломна практика 9 кредитів). Рекомендуємо ОК, які викладаються на ОП більше орієнтувати на природничу складову, що відповідає спеціальності 101 "Екологія".

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендується розглянути можливість залучати здобувачів вищої освіти до неформальної та інформальної освіти, наприклад, шляхом визнанням результатів навчання за окремими складовими ОК - темами, модулями тощо, що дозволить поглибити та розширити їх практичний досвід.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендовано посилити участь здобувачів освіти у конкурсах студентських робіт різних рівнів та олімпіадах за спеціальністю.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Слабкі сторони та недоліки: не виявлені. ГЕР рекомендує здійснювати моніторинг обізнаності студентів щодо процедур проведення контрольних заходів.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендовано оновлювати зміст ОК з урахуванням сучасних тенденцій наукових досліджень в напрямку екології, враховувати власні наукові розробки при наповненні ОК. Також варто звернути увагу ЗВО на те, що патенти на корисні моделі №141809, № 1141872, №148072, №148073 не діють <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/simple/>.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендуємо за можливості покращувати матеріально-технічну базу, стимулювати здобувачів освіти до використання лабораторного обладнання в наукових та освітніх цілях. ГЕР з позитивної сторони відмічає цифровий варіант Західноукраїнського національного університету, який призначений для спрощення комунікації між керівництвом, працівниками, студентами, вступниками.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Провести внутрішній аудит наявності та змістовного наповнення і відповідності ОК компетентностям та РН за всіма діючими ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо підтримувати веб-сайт на високому рівні, вчасно актуалізувати інформацію, публікувати на офіційному сайті ЗВО необхідну інформацію для стейкхолдерів, інформацію щодо опитувань, оприлюднювати пропозицій роботодавців після обговорення ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ